

ADEM WIL LEVEN!

EEN MAGISCH-REALISTISCH KINDERBOEK OVER LIEFDE EN LEVEN

Eind augustus verscheen het nieuwste boek van Tjibbe Veldkamp: *De jongen die van de wereld hield*. Hoofdpersoon Adem mag proeven aan een leven op de aarde; hij is nog niet geboren, maar mag al wel kijken hoe het is op de wereld. Hij kan niet wachten om echt te leven, maar daarvoor moet hij eerst een belangrijke missie voltooien. Gaat Adem dat lukken?

Tjibbe Veldkamp kennen we vooral van zijn prentenboeken; waarschijnlijk kennen de meeste lezers hem van de serie Agent en Boef. Veldkamp heeft naast die serie meer gelaagde en bekroonde prentenboeken geschreven zoals *Tim op de tegels* uit 2004 waarin ironie mooi naar voren komt, *Kom uit die kraan!* uit 2015 en *Maar eerst ving ik een monster* uit 2021. *Kom uit die kraan!* is onderdeel van de actie 'Geef een prentenboek cadeau' en daarom te koop voor het luttel bedrag 2,99 euro. Maar eerst ving ik een monster was zelfs prentenboek van het jaar 2022.

Naast prentenboeken schrijft Veldkamp ook literatuur voor oudere kinderen. Voor jongeren schreef hij onder andere *De Love bus*, *Tiffany Dop* en *Katvis*; en nu is daar *De jongen die van de wereld hield* bij. Het is een magisch-realistisch verhaal met een bijzonder plot: een jongen die alvast kan rondkijken op de wereld voordat hij eventueel geboren wordt. Zo'n bizar gegeven gebruikt Veldkamp vaker bij de boeken die hij schrijft voor oudere kinderen. In *Tiffany Dop* gaat het bijvoorbeeld om een dertienjarig meisje dat zwanger wil raken omdat een kind haar kan helpen een beter mens te worden.

MOGELIJK KIND

Op de voorkant van het boek zie je de hoofdpersoon: Adem zweeft boven een brug en hij kijkt naar zijn ouders, Zdenka en Vaclav, die elkaar voor het eerst ontmoeten. Adem leeft dan nog niet. Hij bevindt zich in een parallel wereld waar kinderen zijn die nog niet geboren zijn. Die mogelijke kinderen zweven door de echte mensenwereld heen, maar de mensen kunnen hen niet zien. Adem krijgt zijn naam van de zeeman Barkov. Barkov bevindt zich in de parallelle wereld, hij houdt daar alle mogelijke kinderen in de gaten. In zijn schip heeft hij een maquette van de stad en daarboven bevinden zich lichtjes; die lichtjes staan voor de mogelijke kinderen.

Het lichtje van Adem is bijzonder: 'Het jochie was wél geboren uit een eerste blik.' (p.13) Adems naam is gekozen naar aanleiding van het ontstaan van zijn lichtje. 'Daar lagen ze: Vaclav en Zdenka, in elkaars armen, hun gezichten zo dicht bij elkaar dat de adem van de één de lippen van de ander verwarmde.' (p. 5-6). Wanneer zijn ouders elkaar daar ontmoeten op de brug ontstaat Adem. 'Op dat moment verscheen het mogelijke kind.' (p. 6) Een gewone jongen van een jaar of elf. 'Hij had een paar tellen nodig om eraan te wennen dat hij er was, zoals ogen soms moeten wennen aan het licht wanneer je in één ruk de gordijnen opentrekt. Maar verbaasd was hij niet. Hij zag de man en vrouw aan zijn voeten en hield van ze.' (p. 6)

Maar al snel lijkt het lichtje van Adem te doven: het papiertje dat zijn mogelijke vader achterlaat voor zijn mogelijke moeder is niet opgepakt door zijn moeder. Zonder dat briefje ziet Adems moeder zijn vader niet en dus dooft zijn lichtje. Maar Adem wil echt leven en vraagt Barkov of hij niet iets kan doen. Omdat Adem ontstaan is uit één blik, geeft Barkov Adem een kans en blaast hem tot leven, hij krijgt een voorschot op het leven.

Adem krijgt een zandloper mee en moet voordat de zandloper is doorgelopen proberen de relatie van zijn ouders te redden. Een spannende zoektocht en race tegen de klok volgt.

LIEFDE VOOR HET LEVEN

'De eerste momenten dat Adem leefde, voelde het alsof hij omver werd geblazen door een wervelwind van sensaties: hij hoorde, rook, zag, proefde en voelde, en dat allemaal tegelijk en allemaal door elkaar.' (p. 15)

Adem is meteen dol op het leven op aarde. Het liefst wil hij genieten van alles om zich heen, maar hij moet zijn missie voltooien en dus gaat hij onderweg. Hij ontmoet tijdens die missie ook de donkere kant van het leven: hij wordt bestolen, opgelicht en niet alle mensen zijn altijd vriendelijk of hebben altijd het beste met hem voor. 'En dat was natuurlijk precies het soort rotstreek dat je kon verwachten van het leven, dacht Barkov bitter.' Van een straatjongen leert hij een belangrijke regel die voor Adem de meeste gebeurtenissen begrijpelijk maakt: zorg voor jezelf. Door die regel kan hij onder andere verklaren waarom hij bestolen wordt.

Ondanks de tegenslagen blijft Adem positief: hij wil leven. Hij leert tijdens zijn voorschot het leven op aarde kennen en tegelijkertijd weet hij diep van binnen ook al veel. Bij zijn ouders heeft hij bijvoorbeeld meteen een goed gevoel, hij voelt dat hij bij zijn ouders hoort. Daarnaast kan hij meteen praten, hij weet alle woorden al. Dit alles zou ongeloofwaardig over kunnen komen, maar Tjibbe Veldkamp heeft het zo opgeschreven dat je als lezer meteen erin meegaat. Met rijke omschrijvingen en verklaringen ga je als lezer mee in de belevingswereld van Adem.

DUISTERE STRAATJES

Het verhaal speelt zich af in Paznau en erdoorheen loopt de rivier Naber. De stad doet denken aan een Oost-Europese stad. Op de omslag is de skyline van de stad te zien, de minaretten geven een Oost-Europese indruk. De brug en de achtergrond op de omslag lijken trouwens erg op de Karelsbrug in Praag, wellicht heeft de Karelsbrug model gestaan voor illustrator Mark Janssen. Verder doen de namen van alle personages Oost-Europees aan: zijn ouders Vaclav en Zdenka Zakarova en Ludo en Vlad uit de nachtopvang. Veldkamp zet de stad krachtig neer. Het is wat donker, er zijn grachten om stiekem doorheen te varen en bruggen om onder te verstoppert. Het bestuur van de stad lijkt corrupt te zijn, Vaclav protesteert tegen de leiders door

's nachts stiekem spreken met blauwe verf op de muren te spuiten. Adem gaat op zo'n tripje met hem mee.

De illustraties in *De jongen die van de wereld hield*

zijn gemaakt door Mark Janssen, bekend van verschillende prentenboeken als *Eiland* en *Dromer*. De prenten van Janssen bevatten vaak veel kleur. Hij maakt vaak aquarellen, wat de beelden wat vloeiends geeft. Hij gebruikt weinig tot geen strakke lijnen, de figuren gaan over in de omgeving. Voor dit dromerige, magisch-realistische boek is de keuze van Janssen zeer passend. Adem komt uit een droomwereld en zweeft rond op de omslag, vanachter wordt hij verlicht en zijn ouders vloeien over in de brug. De tekeningen in het boek zijn met potlood gemaakt en wat strakker dan de omslag, maar nog steeds zacht.

ODE AAN DE LIEFDE

Tjibbe Veldkamp heeft een meeslepend verhaal geschreven: als lezer ga je volledig mee in deze wereld en je wilt zo snel mogelijk doorlezen om erachter te komen of het goedkomt. Adem heeft een duidelijke missie en de tijd gaat voorbij, de korreltjes zand in de zandloper lopen maar door. Krijgt Adem zijn ouders weer bij elkaar? Willen zijn ouders hem wel? Krijgt hij na het voorschot een kans op het echte leven? Verder is het verhaal een ode aan de liefde. Adem wil de liefde: hij voelt de diepe liefde voor zijn ouders en wil bij hen zijn. Zij zijn uiteraard wat verbaasd dat een kind komt vertellen dat hij hun mogelijke zoon is, maar Adem voelt meteen dat het goed is. En ook zijn vader probeert er alles aan te doen de liefde te vinden; hij is verliefd. '“Leven is niet altijd even lollig,” had Barkov gezegd. Daar zat wat in. Maar Adem kon niet wachten.

Ren snel naar de boekhandel en lees dit boek.

LITERATUUR

Tjibbe Veldkamp. *De jongen die van de wereld hield*.

Illustrator: Mark Janssen. Voor 10+.

OVER DE AUTEUR

Boukje Bruins is hogeschooldocent taal en is verbonden aan het Kennis- en Innovatiecentrum van Hogeschool KPZ.